No. 958 Zaterdag 10 Mei 1902. 19de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 9 Mei.

NIEUWE SUBSIDIE VOOR HET ONDERWIJS.

II.

Velen zullen thans met ons gevoelen, hoe ernstig wij zijn teleurgesteld door de nieuwe ONTWERP-VERORDENING *waarbij regelen worden vastgesteld, waaronder aan bijzondere scholen van wege de kolonie subsidie kan worden verleend.* Nadat de katholieke missie jarenlang bijna ALLEEN voor het onderwijs der arme bevolking heeft gezorgd, moest men toch redelijk veronderstellen, dat, nu de schoolkwestie zou worden uitgemaakt, de kolonie er eindelijk eens toe zou komen om een FLINKE som te bepalen als ZEKERE en VASTE SUBSIDIE. Eerst dan zouden de Bijzondere Scholen, die in de buitendistricten de *eenig bestaande* zijn, en in de stad in een groote behoefte voorzien van bijna alle arme kinderen, zeker kunnen blijven bestaan, daar het Apostolisch Vicariaat door herhaalde aanvragen om subsidie, blijk had gegeven niet langer ALLEEN daarvoor te kunnen zorgen. Nu dachten wij, dat het REDELIJK was, door een *kleine* uitgave veel grootere te vermijden. Het Apostolisch Vicariaat heeft door aanvrage van nieuwe subsidie zich bereid verklaard die *grootere* onkosten nog langer te dragen en daardoor de kolonie te verlichten, mits het slechts rekenen mocht op een *flinken steun*. Het doel der nieuwe verordening moest dus wezen: een VASTE subsidie aan het onderwijs te VERZEKEREN.

Ook de GOUVERNEUR deelt deze zienswijze door te zeggen in de MEMORIE VAN TOELICHTING:

„Ook behoeft er wel niet speciaal op gewezen, dat het ook voor de bijzondere inrichtingen van onderwijs een verre boven den nu bestaanden te verkiezen toestand zal wezen, zoo er vaste voorschriften bestonden, die de berekening van het subsidie regelden. Elk aanzoek om subsidie *kan* nu toch worden van de hand gewezen, terwijl daarentegen het bijzonder onderwijs in uitbreiding toeneemt; bestaan er echter vaste regelen, die de zaak beheerschen, dan *moet* het subsidie verleend worden, zoodra de betrokken school aan de bij de wet gestelde voorwaarden voldoet."

Z.H.E.G. wil dus een einde maken aan den onzekeren toestand, waarin het Bijzonder Onderwijs thans verkeert, nu het verleenen van subsidie nog niet gewaarborgd wordt door een vaste wet en derhalve ieder aanzoek om subsidie nog *kan* worden afgewezen. De nieuwe Ontwerp-Verordening heeft dus ten doel deze subsidie *zeker* te maken door een wet, volgens welke geen aanzoek langer kan worden geweigerd aan een onderwijs, dat jaarlijks in uitbreiding toeneemt; tevens zal het een vaste maatstaf aangeven volgens welke het subsidie zal worden berekend.

Aan dat doel werd echter op geenerlei wijze redelijk voldaan, maar er werd EEN NIEUWE WET GEMAAKT UITSLUITEND VOOR HET BIJZONDER ONDERWIJS van kracht. Ter verkrijging van vaste subsidie werden bepalingen voorgeschreven, die deze niet alleen niet verzekeren, maar voortaan volstrekt onmogelijk maken.

Vooreerst bestaat er een hemelsbreed onderscheid tusschen den toestand van het Bijzonder Onderwijs hier en in Nederland. Het dunkt ons, men veroorloove ons de uitdrukking, het dunkt ons ONMOGELIJK slechts *eenige overeenkomst* aan te wijzen.

In het Moederland zorgt DE REGEERING voor het onderwijs, maar kent ook aan particuliere vereenigingen de vrijheid toe om aan haar leden Bijzonder Onderwijs te geven. Zeer natuurlijk, dat dan de Staat eenige vaste waarborgen stelt om, zich te overtuigen, dat de kinderen, die de *openbare* d. w. z. *staatsscholen* niet bezoeken, toch werkelijk *goed, deugdelijk onderwijs* genieten. Hier echter, in onze kolonie zorgt niet de Regeering, maar de KATHOLIEKE MISSIE *hoofdzakelijk* en *bijna alleen* voor het onderwijs der arme bevolking, die uitsluitend katholiek is. Moet en kan men dan dit onderwijs wel *Bijzonder* Onderwijs noemen, als stond er naast de katholieke school nog een openbare landsschool? Dit is slechts een zeer kleine uitzondering voor de *hoofdplaatsen* van elk eiland; de regel is dat de katholieke school *uitsluitend* voor *het* onderwijs zorgt.

Het blijkt niet uit de nieuwe verordening, dat men met dezen rechtstoestand van het onderwijs genoegzaam bekend was en daarom werd er geen rekening mede gehouden.

Ook werd bij het vaststellen der voorwaarden tot verkrijging van subsidie meer gelet op de *Hollandsche* wet voor het onderwijs dan op de Verordening *onzer kolonie* van 1884, en werden de Curaçaosche toestanden en behoeften geheel over het hoofd gezien.

Door deze nieuwe regelen tot verkrijging van subsidie wordt feitelijk de *bestaande* Verordening voor het *Bijzonder Onderwijs* afgeschaft en aan haar *alleen* een *nieuwe* Verordening gegeven, geheel verschillend van en veel zwaarder dan die van 1884, welke echter van kracht blijft voor het Openbare Onderwijs. De punten van verschil zijn:

A. Buiten de bestaande vakken der Verordening van 1884 moet de *Bijzondere School* daarenboven nog onderwijs geven in *a. kennis der natuur, b. zingen, c. teekenen,* (artikel I 2°.)

B. Gedurende ten minste *achttien uur* per week moet er onderwijs gegeven worden in de *Nederlandsche taal* volgens een in de school opgehangen en vooraf goedgekeurden rooster. (ibid. 3°.)

C. Er moet nauwkeurige aanteekening worden gehouden van schoolbezoek. (ibid. 4°.)

D. Op elk *vijftigtal* kinderen wordt een *geëxamineerde onderwijzer* gevorderd (art. III.)

E. *Hoofden* van scholen met meer dan 200 kinderen moeten minstens in bezit zijn der akte van bevoegdheid voor *onderwijzer tweede klasse.* (art. IV).

F. Er wordt zulk een verscherping van contrôle gemaakt, dat de Gouverneur het noodig oordeelt deze contrôle behalve aan de Schoolcommissie nog aan een afzonderlijken ambtenaar op te dragen. [art. I 3°].

De voornaamste dezer verschilpunten moeten wij nader toelichten.

A. DE LEERSTOF.

Op het Program der leerstof voor de Bijzondere School worden drie nieuwe leervakken meer als verplichtend gesteld: kennis der natuur, teekenen, zingen.

Zelfs na lang, ernstig nadenken kunnen wij geen redelijke verklaring vinden, met welk doel dit heeft plaats gehad en hoe dit kon gevorderd worden om het subsidie vast te stellen en te verzekeren.

C. DE TAAL.

Op alle Bijzondere Scholen der armen werd immer wel niet uitsluitend maar toch in hoofdzaak onderwijs gegeven in de *taal des volks*: op de drie Bovenwindsche eilanden was deze de *Engelsche taal*; op de drie Benedenwindsche eilanden de eigen *landstaal*. Dit was het meest redelijke en geheel overeenkomstig de plaatselijke behoeften en toestanden, het was door de Schoolcommissie goedgekeurd en door de ondervinding bewezen van het meest practisch nut te zijn.

Volgens de nieuwe Verordening moet voortaan dat onderwijs gegeven worden in de *Nederlandsche taal*, en *minstens achttien uren* per week uitsluitend voor het aanleeren dier taal worden besteed. Dit is niet enkel hoogst bezwarend voor het onderwijs, maar in verband met de plaatselijke behoeften en toestanden een bijna onmogelijk uitvoerbare en zeker onpractische eisch.

Onze drie Bovenwindsche eilanden liggen in de omgeving van eilanden, waar meest Engelsch wordt gesproken en daarom kan slechts deze taal hun dienen om met deze eilanden handel te drijven en daar werk te zoeken. Onze drie Benedenwindsche eilanden liggen in de nabijheid van Zuid-Amerika, waarmee onze eilandenbewoners in nauwe handelsbetrekking staan en waarheen zeer velen zich voortdurend begeven om hun levensonderhoud te zoeken. Dit is een feit. Met Holland echter heeft onze *arme* bevolking geen enkele betrekking van dien aard.

Ook elders heeft men te vergeefs beproefd de volkstaal der kolonie door de taal van het Moederland te verdringen. Men denke hier aan de revolutie op Malta.

Eveneens is het een onloochenbaar feit, dat de taal van Curaçao met het Spaansch, wat in geheel Zuid-Amerika wordt gesproken, zeer innig verwant is, zoodat ons volk zich nu bijna onmiddellijk met *zijn* taal op alle hier omliggende plaatsen behelpt en het Spaansch zelf in de practijk onmiddellijk aanleert; hetzij hier door omgang met de vreemdelingen, die in menigte ons eiland bezoeken, hetzij daar, wanneer de honger dwingt om brood te zoeken aan de Kust.

Men eischt hier de kennis der Nederlandsche taal, omdat Curaçao een kolonie is, welke aan Holland toebehoort, maar practisch voordeel zal het hollandsch spreken de kolonie niet aanbrengen.

Daarenboven zal het Nederlandsch de landstaal onmogelijk kunnen verdringen. Deze laatste wordt op de drie eilanden door het geheele volk verstaan en, met uitzondering van slechts weinig families op de hoofdplaats van Curaçao, ook gesproken. Zij is de eenige taal des volks.

Hoe zal men nu redelijk van arme kinderen kunnen eischen, dat zij hoofdzakelijk in het Hollandsch, voor hen een vreemde taal, onderwijs genieten? Hoe zal men daarvan eenig succes kunnen verwachten bij die kinderen, die in den regel buiten de school nooit Hollandsch hooren spreken; die daarenboven met betrekkelijk weinig geestesgaven bedeeld, de school slechts 2, 3 of 4 jaren, en dikwerf nog onderbroken, bezoeken? Zal bij de steeds bestaande moeilijkheden nu daarenboven hun lust tot schoolbezoek niet geheel benomen worden, wanneer zij bij den toch reeds korten tijd tot het genieten van onderwijs, nu in dat korten tijdsbestek bijna uitsluitend een hun geheel vreemde taal moeten aanleeren, welke voor hen uiterst moeilijk is, wier woorden zij, eerst na jaren van oefening, eenigszins dragelijk kunnen uitspreken?

D. HET AANTAL ONDERWIJZERS.

Op het oogenblik zijn in de Bijzondere Scholen 47 religieuzen werkzaam

die worden bijgestaan door leeken als kweekelingen.

Maar indien het Vicariaat de subsidie wil blijven genieten, moet het *voor elk vijftigtal* kinderen een *geëxamineerden onderwijzer* plaatsen en is diensvolgens verplicht het aantal religieuzen-onderwijzers met **30** te vermeerderen. Want art. 3 van het Ontwerp-Verordening luidt:

„Het onderwijzend personeel, dat op eene school, waarvoor subsidie verlangd wordt of verleend is, werkzaam moet wezen, wordt bepaald op twee, zoodra het getal werkelijk schoolgaande kinderen meer dan vijftig bedraagt; op drie wanneer dat getal 100 te boven gaat en zoo vervolgens bij overschrijding van ELK VIJFTIGTAL kinderen EEN ONDERWIJZER meer."

Artikel 4 van hetzelfde Verordening zegt nog:

„De onderwijzers of hufponderwijzeressen aan gesubsidieerde bijzondere scholen moeten in het bezit zijn van de akte van bevoegdheid voor onderwijzers derde klasse...... Het bezit dezer akte is ook voldoende voor hoofden van scholen tot en met 200 leerlingen. Hoofden van scholen met meer dan 200 leerlingen moeten minstens in het bezit zijn der akte van bevoegdheid voor onderwijzers tweede klasse.

De Gouverneur merkt bij dit artikel aan: „Zij, die onder het toezicht der hoofden werken, worden niet geteld onder het getal onderwijzers, dat de bevolking van de school vordert."

„Nu zijn er op het eiland CURAÇAO 9 Bijzondere Scholen, namelijk:

TWEE FRATERSCHOLEN:

„Een op Pietermaai met 247 jongens," waarvoor dus wordt gevorderd 5 onderwijzers.

„Een aan de Overzijde met 274 jongens;" waarvoor gevorderd 6 onderwijzers.

ZEVEN ZUSTERSCHOLEN.

„Een op Pietermaai met 130 meisjes;" waarvoor gevorderd 3 onderwijzeressen.

„Een aan de Overzijde met 185 meisjes;" waarvoor gevorderd 4 onderwijzeressen.

„Een op Sta Rosa met 285 jongens en meisjes," waarvoor gevorderd 6 onderwijzeressen.

„Een op Sta Maria met 296 jongens en meisjes," waarvoor gevorderd 6 onderwijzeressen.

„Een op St. Willebrordus met 167 jongens en meisjes;" waarvoor gevorderd 4 onderwijzeressen.

„Een op St. Jozef met 236 jongens en meisjes;" waarvoor gevorderd 5 onderwijzeressen.

„Een op St. Petrus met 177 jongens en meisjes", waarvoor gevorderd 4 onderwijzeressen.

„Op ARUBA zijn 3 R. K. scholen met 640 kinderen.

„1 met meer dan 150 en minder dan 200 leerlingen, dus 4 onderwijzeressen.

„1 met meer dan 200 en minder dan 250 leerlingen, dus 5 onderwijzeressen.

„1 met meer dan 250 en minder dan 300 leerlingen, dus 6 onderwijzeressen.

„Op BONAIRE zijn er 2 R. K. scholen met 562 kinderen.

„1 met meer dan 150 en minder dan 200 leerlingen, dus 4 onderwijzeressen.

„1 met meer dan 300 leerlingen, dus 7 onderwijzeressen.

„Op ST. MARTIN (N. G.)] is één R. K. school met 240 leerlingen, dus 5 onderwijzeressen.

„Op ST. EUSTATIUS 1 R. K. school met ruim 100 leerlingen, dus 3 onderwijzeressen." (Nota bij het Ontwerp.)

Om voor subsidie in aanmerking te komen, moeten er dus in het geheel 77 religieuzen-onderwijzers en onderwijzeressen werkzaam zijn aan het R. K. onderwijs der arme bevolking. Want de overige personen, in de scholen nu behulpzaam, zijn *leekenkweelingen*, die tot het verkrijgen eener akte niet in staat zijn en bij de nieuwe Verordening kunnen zij „niet geteld worden onder het getal onderwijzers, dat de bevolking der school vordert. (Ontwerp-Verordening).

De religieuzen, nu in de scholen werkzaam, maar nog niet in het bezit eener akte, moeten binnen 2 jaar examen afleggen, want artikel 6 luidt:

„Aan de besturen van de Bijzondere Scholen, welke thans eene bijdrage van gouvernementswege genieten, wordt een termijn van twee jaren gelaten, ten einde het aan die scholen werkzaam personeel, dat niet in het bezit van de gevorderde akten mocht wezen, in de gelegenheid te stellen de in het vorig artikel bedoelde akte te verwerven."

Nu heeft de ondervinding bewezen dat het voor de religieuzen-onderwijzeressen in de omstandigheden, waarin zij hier feitelijk in de buitendistricten leven, volstrekt onmogelijk was aan den eisch te voldoen, om een akte te halen als onderwijzeres. Den vroegeren Gouverneurs en de Schoolcommissies was zulks overbekend. Die termijn van twee jaren zal haar dus niet baten.

Tot het geven van het noodzakelijke, praktische onderricht aan de kinderen der arme bevolking zijn zij meer dan bekwaam, — de uitspraak der Schoolcommissie in de officieele verslagen door ons in ons eerste artikel aangehaald, strekt hiervoor tot bewijs,—maar om zich voor te bereiden voor de vereischte examens ontbreekt haar *tijd* en *gelegenheid*. Dagelijks brengen allen het beste gedeelte van den dag door met het geven van onderwijs aan de zwartjes. Maar waar zullen zij op de buitendistricten nog den noodigen tijd vinden om na de zorgen voor huis, school, onderwijs en dikwerf nog kleeding der arme kinderen, zich voor te bereiden tot het examen? Waar een *leeraar* om haar voor te bereiden? Hoe zullen zij gelegenheid vinden zich hiertoe te bekwamen, zonder tijd, zonder leermeester in de weinige oogenblikken, die haar nog overblijven na den afmattenden arbeid van onderwijs gegeven aan kinderen in een tropisch klimaat. Ook velen, die reeds jaren lang hier werkzaam waren, zal het *examen maken* wat al te hard vallen. Want hier zoowel als in Holland is er onder leiding van een flinken leeraar ernstige, gezette voorbereiding noodig om te slagen in een examen voor onderwijzer volgens de eischen door het Gouvernement gesteld.

Derhalve, blijft men nog vooreerst op die akten aandringen, dan moeten alle scholen gedurende 2 of 3 jaren gesloten worden en alle onderwijzeressen in de hoofdplaats van Curaçao samenkomen om tijd en gelegenheid te vinden, zich voor het gevorderde examen te bekwamen.

Maar is het, om in de gegeven omstandigheden een practisch, eenvoudig, degelijk onderwijs te geven overeenkomstig de werkelijke behoeften der bevolking dan noodig, zijne bekwaamheid door een examen nog te bewijzen? Wij durven vrijmoedig verklaren: neen. Want wijl de Schoolcommissie het onderricht, dat de EE. Zusters aan de kinderen *gaven* immer heeft geprezen, hebben zij door de *daad* de bewijzen harer bekwaamheid getoond.

Daarbij de art. 3 en 4 van het Ontwerp-Verordening zijn lijnrecht in strijd met art. 39 der Verordening van 1884: „De onderwijzer derde klasse, hoofd eener school, wordt bijgestaan door een kweekeling, wanneer het getal schoolgaande kinderen *meer dan vijftig* bedraagt. Gaat dit getal 100 te boven, dan wordt hij bijgestaan door een onderwijzer derde klasse en een kweekeling en verder voor elk 50 tal leerlingen door een onderwijzer derde klasse of een kweekeling, in dier voege, dat op elken onderwijzer niet meer dan een kweekeling komt.''

Waar dus bij het OPENBAAR ONDERWIJS voor elk honderdtal kinderen één onderwijzer en een kweekeling volstaan, wordt voor het BIJZONDER ONDERWIJS 2 geëxamineerde onderwijzers gevorderd.

Derhalve zullen volgens deze nieuwe Verordening voortaan alle aanwezige onderwijzers in het bezit moeten zijn van eene akte, en daarenboven 30 onderwijzers meer op de bestaande Bijzondere Scholen moeten geplaatst worden.

E. DE HOOFDEN DER SCHOLEN.

Het Ontwerp-Verordening bepaalt in art. 4: "Het bezit dezer akte (van bevoegheid) voor onderwijzers derde klasse is ook voldoende voor hoofden van scholen tot en met 200 leerlingen. Hoofden van scholen met meer dan 200 leerlingen moeten minstens in het bezit zijn der akte van bevoegdheid voor onderwijzer tweede klasse, bedoeld bij art. 35 der Verordening in 1884"

Van dezen zwaren eisch vinden wij niets in de Verordening van 1884. Derhalve is hij voor het Openbaar Onderwijs *niet* verplichtend gesteld; maar om recht op subsidie te kunnen doen gelden, zal het Bijzonder Onderwijs voor zijne scholen **8** zulke *onderwijzers tweede klasse* als Hoofden moeten hebben en dat hoofdzakelijk in de Buitendistricten voor kinderen der arme bevolking, die later slechts in hun onderhoud zullen voorzien door hun stukje grond te bebouwen of in de plantages werkzaam te zijn.

Wanneer de Gouverneur in de „Memorie van Toelichting" zegt:

„......terwijl van de voorwaarden, waarvan hier sprake is juist verwacht wordt, dat zij in nog al scherpe omtrekken aangeven aan welke eischen het onderwijs minstens moet voldoen, dat op de door de kolonie gesubsidieerde Bijzondere scholen wordt verstrekt," dan verklaren wij gaarne, dat deze omtrekken zeker zeer scherp zijn, maar met allen goeden wil kunnen wij niet begrijpen hoe zulke eischen redelijk aan het onderwijs der Bijzondere Scholen kunnen gesteld worden en dat dit onderwijs daaraan *minstens* moet voldoen om subsidie te verkrijgen.

Wat toch omvat deze eisch voor het Hoofd, 2e klasse eener school van meer dan 200 arme zwartjes? Dat hij behalve de akte van hulponderwijzer nog daarenboven met succes examen heeft afgelegd: „*a.* in de Nederlandsche taal, en één der volgende vier talen:

1°. de Spaansche taal;
2°. de Engelsche taal;
3°. de Fransche taal;
4°. de Duitsche taal.

verder nog in:

a. Reken-, stel- en meetkunst.
b. Vaderlandsche en Algemeene Geschiedenis;
c. Aardrijkskunde;
d. Natuurkunde;
e. Opvoeding en onderwijs.

Van de *onderwijzeressen* worden bovendien bewijzen van bedrevenheid in de *fraaie handwerken* gevorderd. [Verordening van 1884. art 31].

En al deze meerdere beproefde kennis is noodig om getuigenis te geven van bekwaamheid om aan het hoofd te staan eener school van meer dan 200 zwartjes in de buitendistricten. Wordt door dergelijke bepalingen het bestaan van het Bijzonder Onderwijs verzekerd, en een gelegenheid *gezocht* om billijke subsidie te verleenen? Heeft het niet veeleer den schijn dat dit slechts dient om het Bijzonder Onderwijs onmogelijk te maken?

En welke subsidie zal nu wel worden verstrekt aan het bijzonder onderwijs, dat aan zulke hooge eischen moet voldoen?

Evenals in het concept-verordening van den Gouverneur van Suriname stelde ook onze Gouverneur als maatstaf der subsidie *het aantal* onderwijzers. Maar in de toepassing bleek er een hemelsbreed verschil.

Als grondslagen voor de subsidieering van de onderwijzers der Bijzondere Scholen stelt de Gouverneur van Suriname het *gemiddelde* traktement der openbare onderwijzers, van welk bedrag de religieuzen-onderwijzers telkens het *drie vierde* gedeelte zouden ontvangen.

In het *stadsdistrict* zou in Suriname een religieus-onderwijzer, indien hij *Hoofd* is, derde rang, *f* 731,25 ontvangen; is hij van den tweeden rang *f*1950; en in de *buitendistricten* als *Hoofd* van den derden rang *f* 975 en van den tweeden rang *f* 1462,50. Alle onderwijzers, die *niet aan het hoofd* staan, ontvangen zoowel in stads als buitendistricten in bezit van een akte derden rang *f* 731,25 en met een akte tweeden rang *f* 1235.

Op Curaçao heeft de Gouverneur het gemiddeld traktement der openbare onderwijzers *niet* tot grondslag genomen, noch onderscheid gemaakt tusschen stads- en buitendistricten; noch het verschil van rang in aanmerking genomen. Eenvoudig werd hier bepaald dat het *Hoofd* eener school met minder dan 100 kinderen *f* 250 zou ontvangen, welk bedrag met *f* 50 wordt vermeerd, telkens wanneer het getal kinderen met 100 toeneemt. Voor iederen *hulponderwijzer* wordt slechts *f* 175 gegeven.

Het laagste traktement van een hulponderwijzer der openbare school, zoo hij uit Holland is overgekomen, is op Curaçao *f* 1200 met periodieke verhooging en toezegging van pensioen. En nog heeft de ondervinding bewezen, dat *f* 1200 ternauwernood voldoende zijn voor het levensonderhoud hier in de tropen. Stellen wij dat hier niet het *gemiddeld*, maar slechts het laagst traktement der hulponderwijzers aan de Openbare School tot grondslag genomen werd

voor die der Bijzondere School, dan had iedere religieus-onderwijzer *f* 900 moeten ontvangen en niet de onbeduidende som *f* 175, dat in de tropen geen tegemoetkoming kan heeten voor het onderhoud van den Europeaan en slechts een weinig meer is dan de *helft van hetgeen de eerst beginnende kweekeling* van de Openbare School ontvangt.

Om de wanverhouding en het bespottelijk geringe der tegemoetkoming aan een religieuse-onderwijzer hier, aan te toonen, is het niet noodig de vergelijking verder door te zetten tusschen de bepaling der traktementen aan de Hoofden der Openbare School en de regeling der subsidie voor die der Bijzondere.

Wij weten dat het Gouvernement niet genegen zal zijn een toelage te geven als boven genomen voor een onderwijzer aan de Bijzondere School; wij weten daarenboven, dat het daartoe evenmin in staat is, maar op wat billijk en rechtvaardig is, hebben wij recht. Wil de Regeering werkelijk de subsidie *verzekeren* en hiertoe *het getal onderwijzers* tot grondslag nemen, dan zal deze som hier toch minstens *f* 500 moeten bedragen, hetgeen slechts twee derde gedeelte is van hetgeen de kolonie Suriname aan den minsten onderwijzer der Bijzondere School toezegde.

Deze eisch kan men niet te hoog noemen, wanneer men slechts alle onkosten nagaat ten laste van het Bijzonder Onderwijs; voor bouw en onderhoud der schoollokalen, woningen der EE. Zusters, aanschaffen van schoolbehoeften en onderhoud der onderwijzers en onderwijzeressen. Men vergete ook niet dat de subsidie werd aangevraagd uit *nood* om het onderwijs overal te *kunnen voortzetten.*

Toen De Apostolische Vicaris een aanvrage deed om *verhooging van subsidie,* verklaarde ook de Gouverneur, dat zij „in het algemeen een gunstige overweging verdiende.” Bij de steeds toenemende behoefte en de steeds verminderende inkomsten was het Z. D. H. onmogelijk langer te voorzien in de overgroote onkosten van het onderwijs der arme jeugd in de geheele Kolonie. Werden vroeger die onkosten grootendeels gedekt door de batige saldo's der beide internaten voor Venezolaansche kinderen, door dezelfde EE. Fraters en Zusters bestuurd; nu door de Revolutie der laatste jaren èn het Pensionaat *Welgelegen* èn het *Colegio „Santo Tomás”* zelf zware dagen doorleeft, moest er om dat onderwijs te kunnen voortzetten een andere bron van inkomsten worden geopend. Wat natuurlijker, redelijker en geheel overeenkomstig de billijkheid, dat nu bij de Regeering werd aangeklopt? Om van den Kolonialen Raad, die voor het Bijzonder Onderwijs nog nimmer zich vrijgevig had getoond, geen onmiddellijke verwerping van zijn aanzoek behoeven te vreezen, stelde de Vicaris *voor dit jaar* eene verhooging voor van slechts *f* 2000. Klaarblijkelijk heeft de Gouverneur er naar gestreefd de vroegere subsidie voor de 17 scholen op de verschillende eilanden op de Begrooting vastgesteld met *dat bedrag* te vermeerderen. Het Vicariaat kan voor zijn scholen nu juist *f* 2100 meer ontvangen? Maar zal dat bedrag voor den Vicaris een verhooging wezen? Zal het Hem een nieuwe tegemoetkoming zijn? Zal het Hem helpen in den bestaanden nood? Een ieder oordeele.

Om die *fl* 2100 meer te kunnen ontvangen, moeten voortaan de Bijzondere scholen aan voorwaarden voldoen welke de vroegere reeds hooge uitgaven nog meer dan verdubbelen. De verhoogde subsidie is dus geen verlichting maar een groote *verzwaring* der onkosten.

Er moeten 30 nieuwe onderwijzeressen met akten uit Holland worden ontboden, en omdat de Congregatie in Nederland onmogelijk 30 EE. Zusters zal kunnen zenden, moet het Vicariaat noodzakelijk in Holland een oproeping doen voor DERTIG DAMES-ONDERWIJZERESSEN.

Aan deze Dames moet het Vicariaat uitzet geven, voor haar de overtochtkosten betalen, aan elk minstens *f* 1200 salaris verzekeren, nieuwe woningen in de buitendistricten voor haar bouwen. Ook de scholen zullen vergroot moeten worden, op dat iedere onderwijzeres haar eigen lokaal zal hebben. Alleen voor uitrusting en overtocht moet terstond *f* 18,000 en jaarlijks aan salaris *f* 36,000 worden betaald. De andere uitgaven berekenen wij niet eens. De Regeering wil dus de subsidie van het Bijzonder Onderwijs verhoogen met de geringe som van *f* 2100, terwijl zij daarbij de verplichting oplegt om terstond *f* 54,000 uit te geven. Dit is onmogelijk. Wij worden genoodzaakt *de scholen te sluiten.* Reeds nu heeft de Apostolische Vicaris onmiddellijk na indiening van dit Ontwerp-Verordening last gegeven de vergrooting van een en den aanbouw van *twee* nieuwe scholen op Aruba te staken. Wel een bewijs, dat het Z. D. H. ernst is.

Wordt nu de R. K. Missie gedwongen het onderwijs voor de arme bevolking te staken, dan zal een ander dit moeten overnemen. Nimmer toch kan de Regeering gedoogen, dat bijna 4000 kinderen zonder onderwijs blijven. Geen *particuliere vereeniging* zal in staat zijn die overgroote lasten over te nemen, dus zal de Regeering voor dit onderwijs moeten zorgen.

De som aan de Bijzondere Scholen voor billijke subsidieering geweigerd, zal het Gouvernement dan eenige malen moeten verdubbelen. Onmiddellijk zal een begin moeten gemaakt worden met den aanbouw van 17 flinke scholen en onderwijzerswoningen. Wij zullen slechts *lage* cijfers noemen en voor *iedere school en onderwijzerswoning* *f* 15,000 stellen, dan komen de onkosten reeds op *f* 255,000. *Zeven en zeventig onderwijzers,* o, neen, slechts *veertig* (voor de Openbare Scholen geldt het Ontwerp-Verordening niet, maar de Verordening van 1884) veertig onderwijzers uit Holland ontboden zullen aan overtocht en uitrusting minstens *f* 600 per hoofd vorderen, dus te samen *f* 24,000. Slechts het *laagste* salaris, *f* 1200, wat het Gouvernement aan een onderwijzer uit Holland geeft, hier berekend, verplicht het tot een jaarlijksche uitgave van *f* 48,000, plus later de periodieke verhooging, en salarissen aan een 30tal kweekelingen en de pensioenen. Verdere berekeningen overbodig. WORDT DUS AAN DE BIJZONDERE SCHOLEN GEEN FLINKE VASTE SUBSIDIE VERLEEND ZONDER BEZWARENDE VOORWAARDEN, dan zal het Gouvernement in de noodzakelijkheid gebracht worden tot een onmiddellijke uitgave van *f* 279,000 en tot een jaarlijksche van

minstens *f* 48,000 aan traktementen der onderwijzers plus salaris van 30 kweekelingen en pensioenen.

En wat zal dan het resultaat zijn van zulke enorme sommen? Wij vreezen dat spoedig geen derde der kinderen de scholen meer zullen bezoeken. Dat die vrees grond heeft, blijkt in het stadsdistrict, waar naast de Bijzondere Scholen ook een „landsschool” bestaat. Waar het schoolverruim van de katholieke armenscholen verleden jaar slechts 9% bedroeg, was dat bij de landsschool 50%.

Wij zijn ervan overtuigd, dat het niet in de bedoeling lag van den Landvoogd, die het welzijn der Kolonie voor oogen heeft, het Bijzonder Onderwijs te bemoeilijken of onmogelijk te maken. De voorwaarden, waar hier nooit of nimmer aan voldaan kon worden, werden door den Gouverneur slechts gesteld, omdat het aan Z. H. E. G. blijkbaar nog niet genoegzaam bekend was, dat men hier bij het onderwijs in de Kolonie niet over dezelfde krachten kan beschikken als in Holland, maar ook volstrekt niet dezelfde behoefte heeft, waarom voor het onderwijs der arme bevolking ook evenmin dezelfde eischen worden gesteld.

Maar, wijl het Ontwerp eenmaal was voorgedragen, was het onze plicht en in het belang der kolonie de verschillende punten van de nieuwe Ontwerp-Verordening openlijk te bespreken en toe te lichten. Nu wij aan dien plicht hebben voldaan, mogen wij koen den uitslag afwachten.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

H. M. *Koningin Regentes* is verleden Zaterdag van Rio-Hacha teruggekeerd. H. M. *Suriname,* Maandag van Bonaire gekomen, is Dinsdag in plaats van het pantserschip naar die stad vertrokken.

***

Verleden week Vrijdag zijn hier met de *Prins Frederik Hendrik* aangekomen M. L. PLIESTER, 1ste luitenant der infanterie en J. A. SNIJDERS, 1ste luitenant van de artillerie, beiden gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië en bestemd voor ons garnizoen. Laatstgenoemde was vergezeld van zijn familie.

Marine.

Dinsdagmorgen is de Engelsche kruiser IIIde klas *Pallas* onze haven binnengeloopen. Deze oorlogsbodem uit staal gebouwd, heeft een pantser van 113 mM, terwijl het dek beschermd is door een plaat van 65 mM. Hij is 81 M. lang bij 12,6 M. breed, heeft een diepgang van 5,2 M. en verplaatst 2575 ton water. De machine kan met 7500 P. K. werken en daardoor een snelheid geven van 19 mijl. De kolenvoorraad, 300 ton, is voldoende voor 48 dagen. Het schip is bewapend met 16 snelvuurkanonnen, 8 groot en 8 klein caliber, 1 lichtgeschut, 4 revolverkanonnen 4 torpedowerpers, In 1890 werd het te water gelaten,

De bemanning 217 kop staat onder bevel van commandant C. H. ROBERTSON. Gekomen van Port Royal [Jamaica] is deze kruiser Donderdagmorgen naar Puerto Cabello gestoomd.

Twist.

Twee werklieden van de *Oranje Nassau* kregen Dinsdag twist, op de heftige woorden liet een de bedreiging volgen, later wel met zijn kameraad te zullen afrekenen. Toen nu 's avonds deze werkzaam op den trap van 't schip stond, voelde hij op 't onverwachts een stoot in zijn lenden. De man viel en bleef geruimen tijd hevig bloedend liggen zonder, dat iemand hem opmerkte. De ongelukkige werd later opgenomen en naar het St. Elizabethsgasthuis gebracht.

Ziekte van H. M.

Toen Zaterdag de kabel hersteld was, maakte aanstonds „De Curaçaosche Courant” eenige achtergebleven telegrammen bekend. De ziekte heeft een geregeld verloop en de voeding neemt toe. Sinds Zaterdag zijn geen nieuwe berichten gekomen. Wij beschouwen dit als een verblijdend teeken, dat onze geliefde Vorstin steeds in beterschap toeneemt, hetgeen wij van harte hopen.

Koloniale Raad.

In de laatste zitting van den Kolonialen Raad werd: het ontwerp-verordening, waarbij de *dienstdoende* schutterij in *rustend* werd veranderd, met meerderheid van stemmen aangenomen;

het ontwerp-keur tot wijziging der politiekeur van 1891, met meerderheid van stemmen verworpen;

het ontwerp-verordening tot aanvulling van de 4de afdeeling van den tweeden titel van het 2de boek van het wetboek van strafrecht gewijzigd aangenomen.

Bij de behandeling van dit laatste Ontwerp-Verordening bleek, dat men hier, helaas, de misdrijven tegen de zeden als van niet zeer ernstigen aard beschouwt.

Hoe toch is het anders mogelijk, dat, ondanks het ernstig verzet van den Procureur-Generaal, die het Bestuur der Kolonie in de vergadering vertegenwoordigde, onzedelijke handelingen met kinderen beneden den leeftijd van DERTIEN jaren gepleegd, strafbaar werden gesteld met...... gevangenisstraf van 1 — 6 *maanden*.

Feiten waartegen in het Nederlandsche Strafwetboek een maximum gevangenisstraf van *zes jaren* is bedreigd, en waarvoor in het door den Procureur-Generaal verdedigde Ontwerp-Verordening gevangenisstraf van 6 maanden tot vijf jaren was gesteld, werden hier gewoon weg gemaakt tot OVERTREDINGEN, tot een KANTONGERECHTZAAKJE.

Onbegrijpelijk komt het ons voor, hoe een amendement van die strekking, nog wel door een praktizijn bij het Hof van Justitie — bij wien men toch een meer ontwikkeld rechtsgevoel zou kunnen veronderstellen — kon worden voorgesteld, en met zulk eene groote meerderheid van stemmen kon worden aangenomen.

Wij twijfelen er geen oogenblik aan, of de Gouverneur zal aan de Verordening, zooals zij thans gewijzigd is aangenomen, zijne goedkeuring onthouden. En, zoo wij ons hierin mochten vergissen, zal zeer zeker de Regeering in Holland aan eene dergelijke krenking van het rechtsgevoel hare sanctie niet verleenen.

Wel moet men in het Moederland een treurig idee krijgen van de geschiktheid van onzen Kolonialen Raad om bij de behandeling van gewichtige onderwerpen, als wetgevend lichaam op te treden!

Voor de eer onzer Kolonie ware het misschien beter, dat dergelijke wetsveranderingen maar bij Koninklijk Besluit werden ingevoerd.

* *
*

Op Dinsdag 13 Mei zal op de gebruikelijke wijze de vergadering van den Kolonialen Raad door den HEG. heer Gouverneur plechtig worden geopend.

Officieele berichten.

De twee volgende telegrammen werden door den Heer Gouverneur der kolonie van Z. E. den Minister van Koloniën ontvangen:

„GOVERNOR—Curaçao.

Toestand Koningin blijft gunstig.

VAN ASCH VAN WIJCK".

„GOVERNOR—Curaçao.

Blijde verwachting Koningin teleurgesteld. Gelukkig overigens toestand bevredigend.

VAN ASCH VAN WIJCK."

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 2 Mei 1902, is

1°. aan den heer C. STATIUS MULLER, Administrateur van financiën alhier, op grond van meer dan vijftien jaren onafgebroken diensttijd, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, een jaar verlof naar Nederland verleend.

2°. met ingang van 1 Juli e. k., benoemd tot maréchaussée der 2de klasse de op St. Martin N. G. dienende veldwachter ROBERT ADOLPHUS CONNER.

3°. bepaald, dat alle schepen, komende van de havens van Camuy en Arecibo (Pto. Rico), wegens het heerschen van pokken aldaar, alhier aan eene quarantaine van achttien dagen zullen worden onderworpen, met inbegrip van de reis;

4°. Dat alle schepen, komende van andere havens van het eiland Pto. Rico, door den Stadsgeneesheer zullen worden onderzocht, voordat zij zich in communicatie met den wal mogen stellen.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 3 Mei 1902, is aan den heer C. J. VAN ROMONDT, Gouvernements-Secretaris alhier, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, een jaar verlof naar Nederland verleend.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 6 Mei 1902, is aan den heer H. VAN DEN BRINK, Predikant bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente alhier, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, een jaar verlof naar Nederland verleend.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 7 Mei 1902, is aan den heer T. J. C. BUYS, Militairen Apotheker alhier, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, een jaar verlof naar Nederland verleend.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Blanca Buje, Henriette Newstol Correa, A. Duran (2), Wed. Lethicia Hollander, Neil Mac Kellan, B. Lemke, Señor Marchena (Consul de Venezuela), Juan Pablo Peñalosa, Cayetano Peñaranda (2), Rowland Pinedo, Sofia Rodripues, Jan Schatelein, Eduardo Senior, Isaac Sille, Jose Ma. Verga y Avila en een aang. monster geadresseerd aan: B. D. Jesurun.

Bericht van de Redactie.

Wegens plaatsgebrek moesten wij het feuilleton en het tweede artikel weglaten. Ook andere berichten konden wij slechts verkort mededeelen. Het groote gewicht der onderwijskwestie zal, hopen wij, voor onze geachte abonnenten een redelijk excuus zijn.

Ingezonden Mededeelingen.

Buitenland.

Belgie. — *Brussel 11 April.*— De algemeene raad der werkliedenpartij heeft een manifest tot de bevolking gericht ten gunste van grondwetsherziening en het algemeen stemrecht. In den boezem van den algemeenen raad der werkliedenpartij is gisteren tot de algemeene werkstaking besloten. Groepen werkstakers zijn rondgegaan om den arbeid te doen nederleggen in verscheidene fabrieken van het centrale district. Er is een groote beweging van troepen om op alle gebeurlijkheden voorbereid te zijn. In het centrum wordt het aantal stakers thans op 6000 man geraamd.

Een hevige botsing had hedenmorgen te Braquegnies plaats tusschen eenige duizenden werkstakers en gendarmen. De menigte wierp met steenen, de gendarmen beantwoordden dit met revolverschoten. Daarop maakten ook de werkstakers gebruik van vuurwapenen en de gendarmen moesten de vlucht nemen. Een escadron lanciers verscheen weldra en jaagde de oproermakers uiteen.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1902.	Philad.	Zulia	Caracas	Marcb.	Philad.	Zulia
Vertrekt van NEW-YORK	Mrt 22	April 1	April 5	April 12	April 19	April 26
Komt aan te SAN JUAN	27		10		24	
Vertrekt van „	28		11		25	
Doet CURAÇAO aan	30		13		27	
Komt aan te LA GUAIRA	31	8	14	19	28	Mei 3
Vertrekt van „	April 2	9	16	20	30	4
Komt aan te PTO. CABELLO	3		17		Mei 1	
Vertrekt van „	4		17		2	
Komt aan te CURAÇAO	5	10	19	21	3	5
Vertrekt van „	6	18	20	28	4	12
Doet LA GUAIRA aan	7		21	30	5	
„ PONCE „		19				14
„ SAN JUAN „	9		23		7	
Komt aan te NEW-YORK	14	25	28	Mei 6	12	20

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAÇAO	Mrt. 31	April 7	April 14	April 21	April 28	Mei 5
Komt aan te MARACAIBO	April 1	8	15	22	29	6
Vertrekt van „	4	12	18	26	Mei 2	10
Komt aan te CURAÇAO	5	13	19	27	3	11

Advertentien.

Bekendmaking.

BELANGHEBBENDEN kunnen zich van af 1n. Mei dj. ten parkette van den Procureur-generaal vervoegen tot het doen slaan in halsbanden, voor honden, van de merkletter, bedoeld bij art. 2 van de Verordening van 29 Januari 1902 (P. B. No. 7).

Curaçao den 1n. April 1902.

De Procureur-generaal,

NUIJENS.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1°. Juli 1899 t/m 3 Mei 1900, onder N°. 1668 K t/m N°. 10000 K zal plaats hebben op Donderdag den 15n. Mei a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 30n April 1902.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tinplaca flá ariba nan na *Spaar- en Beleenbank*, esta eenan for di 1 di Juli 1899 té 3 di Mei 1900, bao di No. 1668 K té No. 10000 K, lo toema lugá dia Huebes 15 di Mei i dianan koe ta sigi.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 30 di April 1902.

President.

A. JESURUN.